Utbildningsutskottets betänkande 1986/87:30

om undervisning för invandrare i svenska språket m. m. (prop. 1986/87:150 bil. 4 delvis)

UbU
1986/87:30

ÅTTONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1986/87:150 bilaga 4 (utbildningsdepartementet) under punkten C 5. Undervisning för invandrare i svenska språket m. m. jämte motioner.

Propositionen

Regeringen har föreslagit riksdagen att till Undervisning för invandrare i svenska språket m. m. – utöver vad som begärts i proposition 1986/87:100 – för budgetåret 1987/88 under åttonde huvudtiteln anvisa ytterligare 22 964 000 kr.

Motionerna

1986/87:Ub97 av Pär Granstedt m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om svenskundervisning för invandrare.

1986/87:Fi114 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas 12. att riksdagen till Undervisning för invandrare i svenska språket m. m. (C 5) utöver regeringens förslag anvisar ytterligare 31,7 milj. kr.

Utskottet

Innevarande budgetår har timramen för grundläggande undervisning i svenska för invandrare (grund-sfi) om 480 345 studietimmar genom regeringens beslut den 11 december 1986 utökats med 60 000 timmar till 540 345. Ökningen med 60 000 timmar betraktades därvid som ett förskott på antalet timmar budgetåret 1987/88. Medel för ökningen har begärts på tilläggsbudget II (prop. 1986/87:109). Denna fråga har behandlats i utbildningsutskottets betänkande 1986/87:28 (rskr. 1986/87:259).

I budgetpropositionen har på grundval av den beräknade invandringen år 1986 antalet studietimmar budgetåret 1987/88 beräknats till 602 000. Från detta har förskottet om 60 000 timmar dragits, varför den totala volymen uppgår till 542 000 timmar. Denna fråga har utbildningsutskottet behandlat i betänkandet 1986/87:22 (rskr. 1986/87:258).

1 *Riksdagen 1986/87. 14 saml. Nr 30*

I proposition 1986/87:150 med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1987/88 m. m. (bil. 4) anmäler föredragande statsrådet att de preliminära beräkningarna av antalet invandrare det första kvartalet 1987 tyder på att invandringen ligger kvar på en hög nivå. Därför föreslås att avräkningen av förskottet om 60 000 timmar inte skall ske budgetåret 1987/88 utan anstå till ett senare budgetår, då efterfrågan på grund-sfi minskat till följd av minskande invandring. Då invandringen kalenderåret 1986 dessutom visat sig vara större än den uppskattning som låg till grund för beräkningarna i budgetpropositionen bör enligt föredragande statsrådet antalet timmar budgetåret 1987/88 ökas med, inte 60 000, utan 70 750. Dessutom behövs ytterligare 2 000 studietimmar för påbyggnadsundervisning i svenska (påbyggnads-sfi). Kostnaderna under anslaget Undervisning för invandrare i svenska språket m. m. beräknas till sammanlagt 22 964 000 kr.

I två motioner väckta med anledning av proposition 1986/87:150 tas frågor upp om undervisning i svenska för invandrare.

I motion 1986/87:Fi114 (fp) anförs att förslagen om ökning av antalet studietimmar budgetåren 1986/87 och 1987/88 i dels proposition 1986/87:109 om tilläggsbudget II, dels den nu föreliggande kompletteringspropositionen aktualiserat bristerna i statsbidragssystemets beräknings- och fördelningsgrunder. Motionärerna anser att det under våren 1988 åter kommer att uppstå behov av ytterligare timmar för budgetåret 1987/88. Motionärerna föreslår därför att medel anvisas redan nu för ytterligare 100 000 studietimmar till en kostnad av 31,7 milj. kr. (yrkande 12).

Mot bakgrund av att antalet studietimmar budgetåren 1986/87 och 1987/88 visat sig vara otillräckliga yrkas i motion 1986/87:Ub97 (c) att regeringen snarast bör förelägga riksdagen ett förslag om förändrade regler för bidragsgivningen till grund-sfi och påbyggnads-sfi. Motionärerna anser att den nu föreslagna ökningen avseende budgetåret 1987/88 inte kommer att täcka behovet av svenskundervisning.

Utskottet har i sina betänkanden UbU 1986/87:22 punkt 5 och 1986/87:28 meddelat sin avsikt att till riksmötet 1987/88 skjuta upp behandlingen av ett antal motionsyrkanden om statsbidragssystemets konstruktion. Utskottet anser att det nu är för tidigt att kunna dra några långtgående slutsatser om hur statsbidragssystemet utfallit, då det inte tillämpats ett helt år och redovisningen från berörda myndigheter och utbildningsanordnare ännu inte föreligger.

Utskottet är emellertid medvetet om att den ökande invandringen medfört problem för kommunerna, som är ansvariga för att grund-sfi anordnas i enlighet med lagen (1986:159) om grundläggande svenskundervisning för invandrare. Detta har också återspeglats i proposition 1986/87:109 om tilläggsbudget II och i den nu föreliggande kompletteringspropositionen, i vilka föreslagits att timramen för grund-sfi skall ökas både budgetåret 1986/87 och budgetåret 1987/88. Förslaget i kompletteringspropositionen innebär att medel nu anvisas för den återstående delen av den timram som i enlighet med statsbidragsreglerna beräknas för budgetåret 1987/88 med den faktiska invandringen kalenderåret 1986 som grund. Utskottet tillstyrker att

riksdagen anvisar de i propositionen begärda medlen om 22 964 000 kr. och avstyrker motion 1986/87:Fi114 yrkande 12.

Utskottet har vid sina överväganden funnit att de problem som föreligger och som påtalats i motionerna beträffande svenskundervisningen för det ökande antalet invandrare måste få en lösning. Utskottet anser därför att regeringen i samband med förslag om tilläggsbudget för budgetåret 1987/88 bör återkomma till riksdagen med förslag om medel som garanterar kommunerna ersättning för den undervisning de enligt nyssnämnda lag har skyldighet att anordna. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med anledning av motion 1986/87:Ub97 som sin mening ge regeringen till känna. Syftet med yrkande 12 i motion 1986/87:Fi114 får därmed anses tillgodosett. Till frågan om statsbidragssystemets konstruktion återkommer utskottet, såsom redovisats i det föregående, vid nästa riksmöte.

Utskottet hemställer

1. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:150 och med avslag på motion 1986/87:Fi114 yrkande 12 till *Undervisning för invandrare i svenska språket m. m.* för budgetåret 1987/88 – utöver av riksdagen tidigare anvisat belopp (UbU 1986/87:22 p. 5, rskr. 1986/87:258) – anvisar ett förslagsanslag av 22 964 000 kr.,

2. beträffande *ytterligare medel till undervisning för invandrare i svenska språket m. m.*

att riksdagen med anledning av motion 1986/87:Ub97 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 21 maj 1987

På utbildningsutskottets vägnar

Lars Gustafsson

Närvarande: Lars Gustafsson (s), Pär Granstedt (c), Helge Hagberg (s), Birgitta Rydle (m), Lars Svensson (s), Ylva Annerstedt (fp), Ingvar Johnsson (s), Göran Allmér (m), Lars Leijonborg (fp), Birger Hagård (m), Marita Bengtsson (s), Larz Johansson (c), Björn Samuelson (vpk), Kristina Svensson (s) och Rinaldo Karlsson (s).

gotab Stockholm 1987 13061